

SUSHI

Ένα υπέροχο γεύμα για τη σύγχρονη βιβλιοθήκη

Σταμάτιος Γιαννουλάκης^[1]

^[1] Βιβλιοθηκονόμος MSc, Βιβλιοθήκη Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου, s.giannoulakis@cat.ac.cy

Εισαγωγή

Η εξαγωγή στατιστικών για τις βιβλιοθήκες, αποτελεί ένα από τα βασικά ζητήματα που απασχολεί έντονα τους βιβλιοθηκονόμους. Στη σύγχρονη εποχή σημαντικά είναι τα στατιστικά χρήσης των ηλεκτρονικών πηγών. Είναι γεγονός, ότι οι σύγχρονες βιβλιοθήκες, έχουν ένα τεράστιο όγκο από ηλεκτρονικές πηγές που καταναλώνουν ένα μεγάλο, ίσως το μεγαλύτερο πλέον, μέρος του προϋπολογισμού. Εξαιτίας αυτού του γεγονότος, αλλά και της χρηματοδότησης που πλέον στις μέρες μας έχει μειωθεί δραματικά, αλλά και του κόστους των ηλεκτρονικών πηγών που αυξάνει συνεχώς, η επιλογή αυτών των πηγών χρειάζεται να γίνει με αυστηρά κριτήρια. Ένα από τα σημαντικότερα κριτήρια είναι και τα στατιστικά της χρήσης τους.

Είναι γεγονός ότι πολλές αξιόλογες προσπάθειες έχουν γίνει μέχρι τώρα για την μέτρηση χρήσης των ηλεκτρονικών πηγών. Μπορούμε να σημειώσουμε την ARL New Measures Initiative, όπου οδήγησε σε πολλά Project, μεταξύ των οποίων και το LibQUAL+. Μια άλλη προσπάθεια, ήταν το ICOLC αναπτύχθηκε από τη NISO και μεγάλους προμηθευτές αποτελώντας ουσιαστικά οδηγίες για μεθόδους στατιστικής μέτρησης ηλεκτρονικών πηγών (Sepherd, 2002).

Το 2002 ιδρύθηκε ο μη κερδοσκοπικός οργανισμός Counting Online User NeTworked Electronic Resources(COUNTER), με σκοπό να αναπτύξει μεθόδους και αναφορές για την μέτρηση της χρήσης των ηλεκτρονικών πηγών. Ο μη κερδοσκοπικός αυτός οργανισμός κατέληξε σε κάποιες μεθόδους και αναφορές για τη μέτρηση των ηλεκτρονικών πηγών.

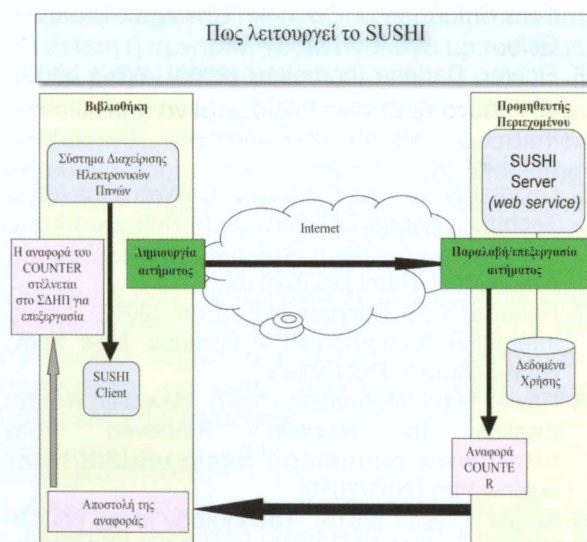
Ωστόσο, το COUNTER δεν ήταν χρηστικό γιατί έπρεπε ο βιβλιοθηκονόμος για κάθε προμηθευτή να εξαγει ξεχωριστή αναφορά. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα το χειρισμό από μια πλειάδα εκθέσεων και στατιστικών. Έτσι τον Νοέμβριο του 2004 δημιουργήθηκε η ιδέα για μια αυτόματη μέθοδο που να λύνει αυτό το πρόβλημα. Το καλοκαίρι του 2005 στο συνέδριο της American Library Association, όπου δημιουργήθηκε μια μικρή ομάδα, γνωστή αργότερα ως ομάδα εργασίας SUSHI, η οποία αποτελούνταν από δύο βιβλιοθηκονόμους, έναν εκπρόσωπο προμηθευτή ολοκληρωμένου συστήματος βιβλιοθήκης και έναν εκπρόσωπο της NISO. Μετά από ανεπίσημες συναντήσεις που είχαν με-

λέτησαν περισσότερο το ζήτημα της συλλογής στατιστικών στοιχείων χρήσης. Τελικά έλυσαν το πρόβλημα της αυτοματοποίησης εξαγωγής στατιστικών χρήσης, με το SUSHI που είναι ένα πρωτόκολλο αίτηματος/απάντησης (Xu, F. 2010).

Αρχιτεκτονική του SUSHI

Το Standardized Usage Statistics Harvesting Initiative(SUSHI), το οποίο υιοθετήθηκε από τη NISO το 2007 και έγινε το πρότυπο ANSI/NISO Z39.93, αποτελεί πρότυπο το οποίο χρησιμοποιείται από τα Συστήματα Διαχείρισης Ηλεκτρονικών Πηγών, καθώς και άλλα συστήματα για τη διεξαγωγή στατιστικών χρήσης(NISO, 2011). Είναι γεγονός ότι το SUSHI έχει άμεση σχέση και συνεργάζεται με το COUNTER.

Σ' αυτό το σημείο θα γίνει μια προσπάθεια ανάλυσης της λειτουργίας του SUSHI, όπου γίνεται καλύτερα κατανοητή από το σχήμα που ακολουθεί.

(Πηγή: NISO, <http://www.niso.org/workrooms/sushi/faq/provider>)

Από το παραπάνω σχήμα μπορεί να γίνει κατανοητό σχηματικά πως λειτουργεί η αρχιτεκτονική του SUSHI. Όπως μπορεί να γίνει αντιληπτό, το SUSHI είναι ένα πρωτόκολλο πελάτη/ εξυπηρετητή (client/server), χρησιμοποιώντας το αίτημα/απάντηση του SOAP. Το SOAP είναι ένα πρωτόκολλο σε XML μορφή που χρησιμοποιείται για την ανταλλαγή μηνυμάτων μεταξύ δύο υπολογιστών στο δίκτυο για να μπορέσει να ανακτήσει σε μορφή XML την αναφορά στατιστικών του COUNTER. Όπως μπορούμε να δούμε στο σχήμα

πιο πάνω, ο πελάτης (client) που στην περίπτωση μας είναι η βιβλιοθήκη, στείλει το αίτημα στον εξυπηρετητή (server) που είναι ο προμηθευτής περιεχομένου σε μορφή SOAP, ο εξυπηρετητής δημιουργεί μια αναφορά COUNTER την οποία αποστέλνει σε μορφή SOAP στον πελάτη, την βιβλιοθήκη. Στη συνέχεια, όπως μπορούμε να διαπιστώσουμε και από το σχήμα πιο πάνω, η αναφορά αφού επεξεργαστεί πηγαίνει στο Σύστημα Διαχείρισης Ηλεκτρονικών Πηγών για περαιτέρω επεξεργασία όπου θα βγει και η τελική αναφορά. Παράδειγμα τελικής αναφορά μπορεί να έχει τη μορφή της παρακάτω εικόνας. Χρειάζεται να επι-

	2006-Jan	2006-Feb	2006-Mar	2006-Apr	2006-May	2006-Jun	2006-Jul	Total
1222 Surface And Coatings Technology	6251-62972	523 55	276	114	23	34	49	276
1223 Surface Science	0079-6028	6202 93	64	11	12	15	36	10 64
1224 Surface Science Reports	0167-6279	512 66	10	0	6	1	0	3 10
1225 Surgery	0019-6090	55 28	24	7	3	6	6	0 24
1226 Surgical Neurology	0090-3019	56 23	20	13	0	4	1	2 20
1227 Surgery Of Ophthalmology	0019-6037	54 67	26	3	3	13	6	7 26
1228 Synthetic Metals	0378-6779	11 47	86	15	5	30	36	20 86
1229 System	0346-2513	53 77	40	13	0	2	27	8 40
1230 Systems & Control Letters	0167-6911	88 44	16	13	2	0	0	0 16
1231 Talanta	0079-9140	51 28	95	31	7	12	30	15 99
1232 Targets	1437-3027	3106 60	0	0	0	0	0	0 0
1233 Teaching And Teacher Education	0742-0516	51 96	119	46	20	13	21	19 119
1234 Technological Forecasting And Social Change	0040-1625	843 77	0	0	0	0	0	0 0
1235 Technology In Society	0160-7916	562 39	12	4	5	3	0	0 12
1236 Technology	0166-4972	515 83	0	0	2	2	4	0 0
1237 Technophysics	0040-1951	52 24	54	12	29	5	3	5 54
1238 Telecommunications Policy	0308-0961	412 56	10	1	4	0	6	0 10
1239 Telematics And Informatics	0736-5853	542 20	3	1	1	0	1	0 3
1240 Tefaladon	0040-4020	80 26	430 10	114	63	3202	10662	48 430 10
1241 Telematics Letters	0040-4020	80 26	430 10	114	63	3202	10662	48 430 10
1242 Tefaladon: Asymmetry	0917-4166	50 52	6960 25	18	5996	1318	1	0 6960
1243 Theoretical And Applied Fracture Mechanics	0167-8442	542 20	3	1	2	0	0	0 3
1244 Theoretical Computer Science	0304-3976	416 83	0	0	2	0	0	0 0
1245 Theoretical Population Biology	0040-5809	333 89	28	12	4	0	0	0 28
1246 Theology	0016-6412	51 39	865	103	210	179	136	271 865
1247 Thermochemical Acta	0040-6031	51 19	106	14	29	19	31	14 106
1248 Thin Solid Films	0040-6039	535 10	301	32	58	64	55	32 301
1249 Thermoelectric Research	0046-3446	51 84	33	14	1	4	6	0 33

Πηγή: http://www.niso.org/news/events/niso/past/ALA07nisoupdate/nisoupdateala07_fons.pps

σημάνουμε ότι αυτή η αναφορά έχει εξαχθεί από το Ολοκληρωμένο Σύστημα Βιβλιοθήκης Millennium. Σ' αυτό το σημείο χρειάζεται να σημειώσουμε ότι το SUSHI, δε δίνει από μόνο του τα στατιστικά χρήσης. Το SUSHI είναι μια καινοτόμα αρχιτεκτονική, που βοηθά στην αυτοματοποίηση της εξαγωγής των στατιστικών. Δηλαδή, το SUSHI συνεργάζεται με το COUNTER και σε συνεργασία με ένα Σύστημα Διαχείρισης Ηλεκτρονικών Πηγών μπορεί να φέρει αποτελέσματα χρήσης. Δύο στοιχεία που χρειάζεται να επισημανθούν στη συγκεκριμένη αναφορά είναι το CPU που σημαίνει Cost Per Use (Κόστος Ανά Χρήση) και δεύτερον το κόστος βγαίνει από τη γνωστική βάση του Συστήματος Διαχείρισης Ηλεκτρονικών Πηγών(ERM).

Σημαντικό είναι το γεγονός ότι το SUSHI έχει αρχίσει να έχει μια ευρύτατη αποδοχή, ήδη 34 από τους μεγαλύτερους παρόχους ψηφιακού περιεχομένου, μεταξύ των οποίων η EBSCO, ProQuest, προσφέρουν τη τεχνολογία του SUSHI.

Είναι γεγονός ότι το νέο αυτό πρότυπο έχει πολλά οφέληματα τόσο για τις βιβλιοθήκες όσο και για τους παρόχους ψηφιακού περιεχομένου. Κατ' αρχάς αυτοματοποιεί την ανάκτηση των στατιστικών χρήσης. Επίσης, ο βιβλιοθηκονόμος εξοικονομεί αρκετό χρόνο επειδή εξάγει αυτόματα τα στοιχεία χρήσης από όλους τους προμηθευτές. Παράλληλα, υπάρχει μια στενότερη συνεργασία των προμηθευτών και των βιβλιοθηκών, επειδή χρειάζεται και ο client που είναι η βιβλιοθήκη και ο

server που είναι ο προμηθευτής για να εξαχθούν τα αποτελέσματα χρήσης, ώστε να γνωρίζουν και οι βιβλιοθήκες και οι προμηθευτές τι χρειάζονται οι χρήστες και να προσαρμόζονται ανάλογα. Ένα άλλο σημαντικό θετικό είναι ότι το SUSHI ενθαρρύνει τους προμηθευτές ψηφιακού περιεχομένου να έχουν τα δεδομένα χρήσης σε μια σταθερή και συγκεκριμένη μορφή.

Εργαλεία SUSHI

Χρήσιμο είναι να αναφερθούν, τα εργαλεία που έχουν αναπτυχθεί για την καλύτερη εφαρμογή του SUSHI. Επιγραμματικά μπορούμε να αναφέρουμε το MISO: Serials Solutions' Open-Source Code for SUSHI Client, όπου είναι εργαλείο της Serials Solution, όπου επιτρέπει στις βιβλιοθήκες να χτίσουν συνεπή, σταθερά και σύμφωνα με τα πρότυπα εργαλεία. Το συγκεκριμένο εργαλείο εφαρμόζεται στους servers των πελατών (clients) βιβλιοθηκών, ώστε να συλλέγει τις αναφορές των προμηθευτών.

Επίσης, το EBSCO's SUSHI Software Development Kit (SDK): Open-Source Code for SUSHI Server and Client, το οποίο αναπτύχθηκε από την EBSCO και συγκεκριμένα είναι ένα εργαλείο το οποίο απευθύνεται κυρίως σε αυτούς που αναπτύσσουν το SUSHI και τους βοηθάει να επικεντρωθούν στην λογική του SUSHI παρά στην εφαρμογή.

Παράλληλα, έχει αναπτυχθεί από την EBSCO, το εργαλείο SUSHI Harvester for Consortia, το οποίο βοηθάει τους συνδέσμους βιβλιοθηκών, ώστε να αυτοματοποιήσουν την εξαγωγή των στατιστικών. Με τον SUSHI Harvester, μπορούν οι σύνδεσμοι να οργανώσουν τις αναφορές χρήσης, ώστε όλα τα μέλη του συνδέσμου να μπορούν πολύ εύκολα να εξάγουν τις αναφορές χρήσης από τους προμηθευτές περιεχομένου.

Τέλος χρήσιμο θα ήταν να αναφέρουμε το COUNTER-Compliant Vendors, όπου αποτελεί μια λίστα με τους προμηθευτές ψηφιακού περιεχομένου, που έχουν εφαρμόσει και είναι ακολουθούν το SUSHI .

Επίλογος

Συμπερασματικά, θα μπορούσαμε να πούμε ότι, οι προσπάθειες για την καλύτερη εξαγωγή στατιστικών χρήσης ηλεκτρονικών πηγών οδήγησαν στην δημιουργία του SUSHI. Το SUSHI διευκολύνει και αυτοματοποιεί την εξαγωγή των στατιστικών χρήσης. Επίσης, σημαντικό είναι το γεγονός ότι το SUSHI, παρόλο που δεν έχει πολύ καιρό που έχει υιοθετηθεί και εφαρμοστεί ως πρότυπο, ωστόσο έχει ενθαρρυντικά αποτελέσματά. Επίσης, σημαντικό είναι το γεγονός της μεγάλης του αποδοχής από τους μεγαλύτερους παρόχους ψηφιακού περιεχομένου που το καθιστούν πολύ σημαντικό εργαλείο.

Βέβαια, η έρευνα για καλύτερη, γρηγορότερη και ποιοτικότερη εξαγωγή στατιστικών χρήσης ηλε-

κτρονικών πηγών δε θα σταματήσει, ωστόσο μπορούμε να πούμε ότι στη συνεχή αυτή προσπάθεια το SUSHI αποτελεί ένα σημαντικό σταθμό.

Βιβλιογραφία

1. Chandler, A. Status of the Standardized Usage Statistics Harvesting Initiative (SUSHI), Z39.93 [online]. Διαθέσιμο στο: http://www.niso.org/workrooms/sushi/info/SUSHI_ALA_Annual_2008-nisoupdate.ppt [Ημερομηνία πρόσβασης: 31 Ιανουαρίου 2011].
2. Fons, T. Standardizing Usage Statistics Requests with SUSHI [online] διαθέσιμο στο: http://www.niso.org/news/events/niso/past/ALA07nisoupdate/nisoupdateala07_fons.pps [Ημερομηνία πρόσβασης: 30 Ιανουαρίου 2011].
3. Hendricks, A. (2007). SUSHI, not just a tasty lunch anymore: the development of the NISO Committee SU's SUSHI standard. *Library Hi Tech*, 25(3), pp. 422-429.
4. NISO(2011). Standardized Usage Statistics Harvesting Initiative (SUSHI)- National Information Standards Organization [online] Διαθέσιμο στο: <http://www.niso.org/workrooms/sushi/> [Ημερομηνία πρόσβασης: 30 Ιανουαρίου 2011].
5. Pesch, O.(2007). SUSHI: simplifying the delivery of usage statistics. *Learned Publishing*, 20(1), pp. 23-29.
6. Pesch, O.(2008). An Update on COUNTER and SUSHI. *The Serials Librarian*, 55(3), pp. 366-372.
7. Sepherd, P. T.(2002). Project Counter: a new international initiative to provide online usage statistics that are credible, compatible and consistent. *Serials*, 15(2), pp. 161-163.
8. Xu, F. (2010). Implementation of an electronic resource assessment system in an academic library. *Program: electronic library and information systems*, 44(4), pp. 374-392.